

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATA PE SAPTĂMANĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY.

SILIU RĂDULESCU
PRIM-REDACTOR

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

D. G. MAXIM. — *Naționalitatea franceză după noua lege din 10 August 1927.*

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de Casație și Justiție secția I. — Stare civilă (acte de). — Pierderea registrelor — Dovada cu martori.*

(Stelian Chirișescu cu Marița D. Popescu și alții). —

Secția II. — Contestație penală — Acte de procedură. — Nulitate.

(N. Cupcenoco cu Minist. Public),

Curtea de Apel Iași, s. I. — Supus inamic. — Act de vindere — cumpărare. — Anulare.

Marcu Cețep cu Friderich Carol Barsch și Minist. de Finanțe.

Trib. Trei Scaune, s. I. — Avocat. — Acte de Notariat — Redactare. — Onorariu.

(Armin Cupferstil cu Elena General Costescu și alții).

Naționalitatea franceză după noua lege din 10 August 1927

Legea naționalității franceze din 10 August 1927, înlocuiește articolele corespunzătoare din codicele civil cât și dispozițiunile legii din 26 Iunie 1889. Intocmai ca și legiuitorul român din 1924, cel francez a alcătuit un cod al naționalității, o lege separată în afară de codicele civil. Această concepțiune este justă, spune d. *Josserand*, pentrucă noțiunile de naționalitate și de naturalizare privesc mai mult dreptul public decât dreptul privat, rațiune pentru care sunt cuprinse într'o lege specială¹⁾.

Forma simplă și metoda clară de redacție în noua lege au căutat să înlăture dispozițiunile referitoare la dobândirea și pierderea naționalității franceze, înșirate fără sistemă în vechiul codice civil, care dădeau loc la numeroase controverse.

Cele cincisprezece articole, care constituiesc noua lege, au o lungime prea mare, după cum observă unii critici, totuși, ele sunt clare și lămurise orice situațiune de fapt. Nici nu putea fi altfel, căci lucrările parlamentare, foarte instructive, care au servit mult și noului legiuitor român, au început

încă în Noembrie 1913, prin proiectul Ratier, depus în Senat, și s'au sfârșit cu raportul d-lui Mallarmé, în Camera deputaților, depus în Iulie 1927.

Raportorii ambelor adunări au arătat importanța noului „Cod al naționalității”, inspirat de ideile cele mai noi și cele mai liberale ale secolului.

În examinarea inovațiilor aduse de această lege, nu ne va surprinde faptul că multe din ele le găsim și în noua lege a naționalității române din 1924. Într'un spirit de progres, care îi face onoare, legiuitorul român s'a călăuzit, precum arătăm, de lucrările preparatoare și analizele juristilor francezi, dar, se vede, că îi-a lipsit timpul necesar de a ne da o lucrare uniformă și care să nu dea loc la dificultăți de interpretare foarte serioase²⁾.

În spațiul restrâns al acestui articol vom semnala punctele caracteristice ale noii legi franceze, după planul metodic al legii, în raport cu noua lege a naționalității române din 1924.

Vom lămuri, deci, pe rând, inovațiunile aduse în ce privește dobândirea, pierderea și redobândirea naționalității franceze.

a) *Dobândirea naționalității.* În ce privește naționalitatea de *origină*, noua lege menține vechiul sistem al legii din 1889, completându-l în sensul înmulțirii numărului persoanelor celor ce devin francezi, fie în baza nașterii, fie a originii lor franceză.

O combinațiune interesantă între *jus soli* și *jus sanguinis* o găsim în articolele 3 și 4 ale legii, după care copiii străinilor domiciliați în Franța și născuți pe teritoriul francez pot obține naționalitatea franceză chiar în timpul minorității, în urma unei declarațiuni formulate de părinte sau tutore, dacă este în vârstă mai mică de 16 ani, și după această vârstă până la 21 ani deplini, în urma declarațiunii făcută personal cu autorizarea celui în drept. Iar la 21 ani orice individ născut dintr'un străin și domiciliat în Franța, cu unele excepțiuni³⁾, devine de

2) Ase vedea lucrarea mea: „Naturalizarea în România”, 1925 pag 10 și urm. Dealtmintrelea lacunele legiuitorului român sunt explicabile, ținându-se seamă de scurtul timp de câteva luni, în care s'a alcătuit, discutat și promulget noua lege.

3) Această dispozițiune nu se aplică copiilor născuți în Franța și agenților diplomați și a consulilor, care au facultatea de a reclama cetățenia lor de origină și indivizilor contra căror s'a emis decret de expulzare.

1) *Josserand*, „De l'esprit des droits et de leur relativité”. Théorie dite de l'abus des droits, 1927. e Librairie Sirey, No. 199.

drept francez, dacă, în anul care urmează după majoritatea sa, n'a declinat calitatea de francez în condițiunile anume prescrise de lege.

Prima dispozițiune a articolului 3 modifică măsura generală ce o găsim în legislațiunile europene, după care opțiunea la naționalitate este inadmisibilă până la majorat și în cursul anului care urmează acest majorat. Dealtminteri, o reacțiune în favoarea lui *jus soli* se manifestă încă sub regimul anterior francez, al legii din 1889, în baza căreia s'au acordat ușurințe copiilor de străini care se găseau în condițiunile lui *jus soli*.

Socotim că legiuitorul francez deschizând în mod larg poarta la cetățenie copiilor de străini, născuți în țară a avut în vedere un fenomen general al influenței teritoriului asupra persoanei care este născută pe acest teritoriu. „Nici demonstrațiunile de iubire a căminului domestic, zice d. Zeballos, nici cultul constant al sentimentului patriotic pentru țara îndepărtată care se desvoltă la dânsii, sub influența părintească, nu pot face să devieze această inclinațiune naturală a tinerilor care îi îndepărtează dela naționalitatea tradițională a sângelui și îi menține solid fixați de naționalitatea țării în care s'au născut”⁴).

Noul legiuitor, prevăzător, a căutat să înlăture orice controversă în ce privește data dela care opțiunii la naționalitate se pot prevala de calitatea de francez, prescriind formal prin articolul 12 că drepturile, în profitul lor, le sunt deschise, numai din momentul declarațiunii.

Sub raportul naționalității de origină, legea nouă aduce o inovațiune importantă prin aliniatul 3 al articolului 1, după care naționalitatea franceză a mamei să ia în considerațiune, când este vorba de un copil legitim născut în Franța, chiar dacă tatăl său este străin și nu este născut în Franța.

Este interesant a se semnala această situațiune juridică, care, după cum spune d. profesor *Valery*, poate cele mai adeseori să aducă gravul inconvenient de a crea un conflict cu legea națională a tatălui după care, cu toată probabilitatea, copilul trebuie să-i ia naționalitatea⁵). Și asemenea cazuri se vor întâmpla, căci legea franceză, ca și cea română, permit francezei care se căsătorește cu un străin de ași conserva naționalitatea de origină (art. 8 al. 2 din leg. fr., art. 38 leg. rom.). Dar noul legiuitor a înlăturat dubla naționalitate a unui asemenea copil, care ar putea avea în acelaș timp naționalitatea franceză a mamei și pe cea străină a tatălui, autorizându-l prin al. 3 al art. 8 de a cere, chiar fiind minor, guvernului francez de ași conserva naționalitatea străină.

În tendința constantă de a înlătura dubla naționalitate, legiuitorul francez a mai introdus inovațiunea importantă, prescriind ca principiu general, dispoziția după care chiar copilul unui francez născut în o țară străină, a cărei lege, fidelă, sistemului lui *jus soli*, îi impune naționalitatea, să i se mențină această naționalitate străină, în cazul în care

guvernul francez îl autoriză de a o conserva (art. 9 al. 3).

Se afirmă tot mai mult ideia că *jus soli* corespunde sentimentului natural al omului pentru locul în care s'a născut, așa că și legiuitorul trebuie să se conforme acestei tendințe, mai cu samă atunci când sunt de înlăturat conflicte de legi.

Legiuitorul român nici nu s'a gândit la asemenea dificultăți. După art. 2 din lege copiii unui român sunt români indiferent de locul nașterii lor. Dar această speranță a legiuitorului nostru este efemeră, cel puțin pentru țările americane, care admit în totul sistemul *jus soli*, ce imprimă copilului românului născut în America naționalitatea americană.

Chestiunea copilului natural, atât de părăsită de legiuitorul român, care n'a găsit de cuviință de a i consacra decât un mic aliniat⁶), este pe larg aprofundată de legiuitorul francez.

Copilul natural, a cărui filiațiune este stabilită, în timpul minorității, prin recunoaștere sau prin judecată, urmează naționalitatea aceluia dintre părinți în privința căruia proba a fost mai întâi făcută că este francez (art. 2 § 4). Iar celelalte două paragrafe 5 și 6 ale aceluiaș articol stabilesc naționalitatea franceză a copilului natural, născut în țară, când unul din părinții săi a căror naționalitate trebuie să o urmeze este el însuși născut în Franța, sau când acel din părinții săi a cărui naționalitate nu trebuie să o urmeze este el însuși francez, cu drept de opțiune în ultimul caz.

„Este francez, adaugă al. 4 al articolului 1 din lege, copilul *minor* legitimat, dacă n'are deja de mai înainte naționalitatea franceză a tatălui”. Dispozițiunea legii franceze nu prevede ca articolul corespunzător din legea română⁷) că o atare legitimize are efect retroactiv, totuși, rezultă acest efect din spiritul ei, căci textul este redactat în sensul ca legitimații să fie socotiți că au fost totdeauna francezi. În deosebire de legea română, cea franceză admite schimbarea naționalității numai pentru minori, ceiace este logic. În materie de naționalitate, voința individului trebuie să prevaleze; el poate să dorească și să i convie legitimarea, dar nu și naționalitatea.

Consecințe principiului de care s'a călăuzit continuu legiuitorul francez de a îndepărta dubla naționalitate, el consacră prin ultimul aliniat al primului articol dispozițiunea după care „este considerat francez orice individ, născut în Franța, din părinți necunoscuți sau a cărui naționalitate este necunoscută”.

Deși justificarea acestei dispozițiuni este unanim recunoscută de știință și jurisprudență, întrucât ea este menită de a împiedica *heimathlosatul*, existența în societate a unor oameni fără naționalitate, totuși legiuitorul român, în timiditatea sa, s'a ferit de a introduce acest principiu umanitar⁸). Să nu se

6) Art. 2 al. b. „Copiii naturali ai unei românce născuți chiar în țară străină sunt români prin filiațiune”.

7) Art. 2 al. b. leg-rom. „Copiii legitimați de către un român se socotesc că au fost totdeauna români.” Acest text nu prevede deci toate ipotezele.

8) Art. 3 leg. rom. „Sunt socotiți ca români copiii găsiți pe teritoriul Român fără tată și mamă cunoscuți.

4) Zeballos, „La nationalité“ I, pag. 399.

5) Jules Valery, „La Nationalité française“ Commentaire de la loi du 10 Aout 1927, Librairie générale de droit, pag. 26.

creadă că legiuitorul francez a fost prea liberal acordând drept de cetățenie tuturor vagabonzilor internaționali, căci legea cere condițiune expresă ca individul să fie născut în Franța ca să poată obține calitatea de francez *Despagnet*, un distins autor, susține că „idealul dreptului ar fi ca fiecare om să aibă o naționalitate bine determinată și numai una singură”⁹⁾.

Celelalte dispozițiuni ale legii din 1927 privitoare la optarea, declinarea și adaptarea naționalității franceze constituie mijloace care pun la îndemână individului exercițiul dreptului fundamental — al liberei voinți — de a-și manifesta alegerea naționalității. Articolul 5 prescrie în amănunte modul în care trebuie făcută declarațiunea în vederea dobândirii sau a lepădării de naționalitate.

„Declarațiunea este primită de judecătorul de pace al cantonului în care declarantul și are domiciliul, sau, în lipsă, reședința sa. În caz de reședință în străinătate, ea este subscrisă înaintea agenților diplomatiei sau consulari”.

Aliniatele ce însoțesc zisul articol prescriu modul în care se înregistrează și se publică declarația cât și dreptul de apel al declarantului la tribunalele civile în caz de refuz a înregistrării.

Aliniatul 4 al art. 4 prevede că „ține loc de declarație participarea voluntară la operațiunile recrutării, în condițiunile determinate de legile militare, pentru fiii de străini născuți în Franța, și sub rezerva abilitării, dacă nu este refuzat pentru cauză de nedemnitate. Astfel s'a pus în armonie măsura luată de legiuitor cu dispozițiunile legii recrutării.

Naturalizarea a făcut obiectul unor cercetări îndelungate. În primul loc, reforma legislativă a avut ca punct de plecare preocuparea, isvorită în timpul războiului, de a îngreua condițiunile naturalizării. Astfel, la început, s'a propus ca orice cerere de naturalizare să fie supusă unei publicități prealabile de natură a provoca revelațiunea faptelor proprii de a pune stavilă reușitei. Această măsură, apropiată de legiuitorul român, după proiectul depus în Senatul francez la 1922, a fost în urmă părăsită de legiuitorul francez sub cuvânt că ea ar putea da naștere unor delatțiuni regretabile¹⁰⁾.

Prin noile dispozițiuni legale se ușurează naturalizările într-o măsură mult mai întinsă decât în vechia lege din 1889.

Naturalizarea după art. 6 din lege se admite la vârsta de 18 ani deplini, pentru străinul care justifică o reședință neîntreruptă de trei ani în țară sau, după un an de reședință, dacă străinul a adus servicii importante Franței: talente distinse, o industrie, invențiuni utile, stabilimente industriale, exploatațiuni agricole, dacă au servit în armatele franceze sau aliate, dacă au dobândit diplome eliberate de facultățile franceze, dacă s'au căsătorit cu o franceză, sau dacă, născuți în Franța, și-au stabilit domiciliul la o dată posterioară majorității lor.

Ușurința creată de legiuitorul francez a dat loc la critici serioase, susținându-se că grație acestui sistem se va introduce la cetățenie elemente străine, care vor avea un efect dezastruos asupra caracterului și spiritului francez. Toate criticele, însă, au

fost înlăturate, căci Franța, marea țară a democrației, prin instituțiile ei prospere și civilizația seculară n'are teamă de desnaționalizare.

Această politică a naturalizărilor n'a putut fi urmată de legiuitorul român din 1924, care, în interesul consolidării depline a provinciilor noi, cu numeroși străini, deveniți români, în urma tratatelor de pace, a trebuit să-și însușească condițiuni mai grele în ce privește naturalizarea. Dar, și în Franța legiuitorul a pus unele rezerve în aplicarea naturalizării. În primul loc, naturalizarea nu se acordă decât în urma unei cercetări administrative¹¹⁾. Apoi, noua lege lipsește pe naturalizați de a fi aleși zece ani, după naturalizarea lor, în adunările politice și administrative. Și, în fine, după aliniatul ultim al articolului 9 sunt decăzuți dela naționalitate, prin judecată: a) acei cari au săvârșit acte contrare siguranței interioare și exterioare a Statului francez; b) acei cari au desfășurat, în profitul unei țări străine, acte incompatibile cu calitatea de cetățean francez și contrare intereselor Franței, și c) acei cari s'au sustras dela obligațiunile rezultând din legea recrutării. Am arătat lacuna ce prezintă legea română în ce privește retragerea naționalității, după a cărei sistem, ea nu poate fi admisă decât în timp de război. Am arătat, apoi, cum această măsură trebuie să fie intensă, *chiar în timp de pace*, în urma unor garanții serioase, cu cercetări și drept de apărare¹²⁾. Legiuitorul român a fost lăconic și în ce privește condițiunile dispensei de stagiul. El s'a ferit să dea o normă în ce privește interpretarea termenului confuz de care se servește: „util națiunei române”, astfel că s'a lăsat o prea largă apreciere Consiliului de miniștri. Astfel, s'a ajuns la soluțiunea că de multe ori serviciul militar activ nu este suficient spre a motiva dispensa de stagiul sau cel puțin reducerea.

Inovațiunea cea mai importantă a legii franceze din 10 August 1927 privește naționalitatea femeii măriate.

Se știe că din timpurile cele mai îndepărtate, femeia lua, prin căsătorie, naționalitatea soțului.

După cum spune d. Valéry, „de câțiva ani, totuși, sub influența teoriilor feministe, în câteva state legile noi permit femeii care se căsătorește cu un străin de a-și conserva naționalitatea¹³⁾.”

Legea franceză admite, ca și legea română, ca femeia măriată să aibă naționalitate diferită de aceea a bărbatului. Și în dezvoltarea acestui principiu, pe când legiuitorul francez este logic și prevede aceeași măsură pentru toate situațiunile analoge, fie că o străină se căsătorește cu un francez, fie că franceza se căsătorește cu un străin, legiuitorul român face o deosebire a cărei rațiune n'a putut fi găsită în discuțiunile urmate în Camerele legiuitoare¹⁴⁾.

11) Art. 2 din Reg.: „Prefectul procede, din oficiu, în materie de naturalizare la cercetare atât asupra moralității și loialității petiționarului, cât și asupra interesului pe care concesiunea ar prezenta din punct de vedere național și scii il.

12) A se vedea lucrarea noastră: „Naturalizarea în România, pag. 154 și art. 41 al legii române.

13) Valery, op. cit. pag. 13.

14) Art. 4 leg. rom. „străina căsătorită cu un român devine româncă”. Art. 38 leg. rom. „Româncă devine străină prin căsătoria sa cu un străin, exceptându-se cazul când, după legea soțului, ea nu

9) *Despagnet* „Droit international privé”, pag. 244.

10) *Valery*, op. cit. pag. 12

Art. 8 din legea franceză spune: „Femeia străină, care se căsătorește cu un francez nu dobândește calitatea de franceză decât după cererea sa expresă sau tacă, în conformitate cu dispozițiunile legii sale naționale, ea urmează în mod necesar condiția bărbatului”.

„Femeia franceză, care se căsătorește cu un străin, conservă naționalitatea franceză afară numai dacă nu declară expres că voește să dobândească, în conformitatea dispozițiunilor legii naționale a bărbatului, naționalitatea acestuia de pe urmă”.

Legea nouă franceză admite în general ea femeia franceză sau străină să poată dobândi naționalitatea bărbatului său în raport cu legea franceză numai prin o declarație de voință, pe când legea română mărginește reforma în menținerea statutului național al femeii române care se căsătorește cu un străin. Străina, în mod absolut, devine româncă prin căsătoria ei cu un român.

În Instrucțiunile Ministrului de justiție francez date prefectilor, cu ocaziunea aplicării legii se spune că a triumfat acest punct de vedere general pentru că a părut legiuitorului că ar fi odios, de a impune femeii superioritatea bărbatului în domeniul conștiinței sau al gândirii; și, că astfel dreptul femeii franceze de a-și conserva naționalitatea, cu toată căsătoria sa cu un străin, trebuie să aibă ea colorar, acela, pentru femeia străină care se mărită cu un francez, de a-și conserva propria sa naționalitate¹⁵⁾.

După cum se vede legea franceză a căutat prin dispozițiile sale să înlăture cumulum de naționalitate și heimathlosatul. S'a avut în vedere totdeauna și prescripțiunile legii naționale a femeii.

Măsura luată de noul legiuitor francez este mult criticată de unii autori, cari susțin că în această epocă, în care constituția familiei este atacată de atâtea elemente diverse, este o imprudență de neiertat de a se lua asemenea norme menite a agrava și mai mult desagregarea familiei”¹⁶⁾.

În față sunt două principii care se lovesc: pe deo parte, unitatea familiei ce pretinde ca soții să aibă aceeași naționalitate, în interesul desvoltării normale a familiei și, pe de alta, principiul generalmente admis, în baza căruia naționalitatea nu se impune și are temei în expresiunea spontană a voinței.

D-l Valéry criticând dispoziția legii noi arată o serie de inconveniente de ordin politic, privat și juridic ce dau naștere aplicației dispozițiunilor legilor noi. Se invoacă pericolul ce este în cazul când femeia franceză, ocupă un post al unui oficiu public și este soția unui străin, sau contrarul, când un funcționar francez poate avea o soție străină care să fie îndatorată a asculta de ordinele suveranului străin. Sub raportul privat, se arată apoi, consecințele ce pot avea loc în cazul când una din legislațiuni a suprimat autorizarea maritală, sau când este

diversitate în ce privește regimul matrimonial al soților. În materie de divorț, se arată, în fine, greutatea ce se ivesc când una din legile, ce guvernează soții, consacră indisolubilitatea căsătoriei¹⁷⁾.

Toate aceste dificultăți pot fi însă înlăturate prin aplicațiunea regulilor de drept internațional. Diferența de naționalitate nu împiedică unitatea asociației conjugale. Diferențele între soți pot exista și în afară de chestiunea naționalității; și, de altminteri, dacă soții sunt de naționalități diferite din naștere, oricare ar fi dispozițiunile legale, chiar dacă legalmente soția ar urma neclintit naționalitatea soțului, ea va avea totdeauna sentimente pentru patria de origină. Cazul a avut loc chiar în timpul ultimului război, când femeile germane sau ungare din naștere au arătat sentimente patriotice pronunțate pentru vechia lor țară, cu toată unitatea de naționalitate decretată prin legea veche. O naționalitate, impusă prin forță și violența legii, nu poate decât să aducă ură contra patriei care încearcă asemenea porniri¹⁸⁾.

Socotim reforma introdusă de legea franceză, admisă în parte și de legiuitorul român, conformă spiritului timpului, care tinde a stabili drepturile civile ale femeii pe baza deplinei egalități a celor două sexe. Situațiunea juridică a femeii măritată sub raportul naționalității, era în vechiul regim legal, nefavorabilă și nedreaptă.

(Va urma).

Dimitrie G. Maxim

fost președinte la Curtea de Apel

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența âela 5 Octombrie 1927

Președinția d-lui Em. Miclescu, președinte

Stelian Chirișescu și alții cu Marița D. Popescu și alți

STARE CIVILĂ (ACTE DE). — PIERDEREA REGISTRELOR. — DOVADĂ CU MARTORI. — DACĂ INSTANȚA DE FOND POATE REVENI ASUPRA JURNALULUI PRIN CARE A RESPINS O ASEMENEA PROBĂ. — ART. 33 COD. CIVIL ȘI 16 PROC. CIVILĂ.

Chiar dacă instanța de fond, în lipsa dovezii pierderii registrelor de stare civilă, a obligat pe parte să facă dovada căsătoriei pe care o invoacă, cu acte de stare civilă, ea este în drept însă, dacă posterior s'a făcut dovada pierderii registrelor, să revină asupra primei sale dispozițiuni care avea numai un caracter preparator, fără ca prin aceasta să violeze dispozițiunile art. 33 cod. civil și nici dispozițiunile art. 160 pr. civilă.

No. 1243. — Respins recursul făcut de Stelian Chirișescu și acții în contra deciziei no. 299/927 a Curții de Apel din București s. III în proces cu Marița D. Popescu și alții.

S'au ascultat d-nii avocați L. Valeanu pentru recurenți și G. Bădescu pentru intimați

17) Valery, op cit, pag. 13

18) Bisocchi, La Nazionalità, pag. 302; Laurent, „Principes“ I, p. 348.

dobândește naționalitatea acestuia, sau când și-a rezervat și naționalitatea română prin contractul matrimonial sau în lipsa acestuia, printr'o declarație expresă făcută în formă autentică înainte sau cu prilejul contractării căsătorii”.

15) „Instructions du garde des sceaux aux préfets et aux parquets relatives à la loi du 10 Août 1927 sur la nationalité „in Recueil des lois“, 20-eme année, no. 17 pag. 250

16) Valery, op, și loc cit,

Curtea deliberând,

Văzând motivul I de casare tras din :

Exces de putere, violarea art. 33 cod. civ. și 160 pr. civ.

Având în vedere deciziunea atacată din care rezultă :
Că recurenții Stelian Chirișescu, Natalia Chirișescu și Matilda Maior Isac, împreună cu Elena I. Gherman au cerut Tribunalului Ilfov trimiterea în posesiune a averii rămasă pe urma defunctei Rădița Cristofor, ca singuri moștenitori ai defunctei, fiind nepoții ei de frate ; Că înainte de a se rezolva această cerere, intervin alți moștenitori și anume intimații din recurs : Joița Enculescu, Anica Gh. Ghiță Constantin, Alexandrina I. Teodorescu și Marița D. Popescu ; care cer să fie și ei trimiși în posesiune ca nepoți de sora ai aceleiași defuncte ; Că Tribunalul Ilfov Secția I, judecând contradictoriu ambele cereri, pe baza actelor produse și a depunerilor martorilor audiați, a respins cererea făcută de Marița D. Popescu admitând celelalte cereri și dispunând trimiterea lor în posesiune asupra averii, fiecare ramură pentru jumătate ; Că făcând apel recurenții de azi, ca moștenitori ai def. Chiriță Ion, fratele defunctei Rădița Cristofor, Curtea de Apel București Secția III după o nouă examinare a probelor administrate de părți, a respins apelul ca nefondat ; Că pentru a ajunge la această soluțiune, Curtea de Apel constată în fapt că defuncta Rădița Cristofor a avut un frate : Ion Chiriță, autorul apelațiilor și o soră : Anica zisă și Dumitra, căsătorită cu preotul Ștefan cu care a avut o fată Elena, căsătorită cu Ion Enescu, care este mama intimaților în apel, așa că cererea lor de a fi trimiși în posesiunea averii rămasă dela defuncta Rădița Cristofor pentru jumătate parte, este întemeiată ;

Având în vedere motivul I de casare prin care se critică soluțiunea instanței de fond, imputându-i-se că a comis exces de putere și a violat dispozițiunile art. 33 cod. civ., și 160 pr. civ. de oarece deși Tribunalul ale cărei motive au fost adoptate de Curtea de fond — admisesese prin o încheiere anterioară, cu caracter interlocutoriu, dovada cu martori numai pentru stabilirea unor fapte de stare civilă anterioară punerii în aplicare a codului civil (și anume căsătoria defunctei Anica cu Preotul Ștefan și nașterea din această căsătorie a Elenei) ; iar pentru dovedirea căsătoriei Elenei cu Ion Enescu obligase pe părți să facă dovada cu actele stărei civile, fiind vorba de fapte petrecute sub imperiul codului civil, totuși Tribunalul revine asupra acelei încheieri pe motiv că registrele stărei civile ar fi fost distruse utilizează depozițiile martorilor și pentru a stabili căsătoria Elenei cu Ion Enescu, recunoscând apoi intimaților dreptul de a reclama jumătate din averea rămasă dela Rădița Cristofor, fără însă a stabili filiațiunea lor ;

Că, continuă recurenții, extrasul de căsătorie produs de ei în apel, pentru a învedera că există acte de stare civilă, și că deci nu se putea admite proba cu martori pentru dovedirea căsătoriei Elenei nu putea servi la stabilirea filiațiunii de oarece prin el se arată că Elena a fost născută Anghel Nicolae, iar nu Preotul Ștefan și că deasemenea reese că nici mama Elenei nu este aceeași cu sora Rădiței, pentru că se arată că mama Elenei era soția lui Anghel Nicolae, pe când sora Rădiței era soția Preotului Ștefan ;

Considerând că potrivit dispozițiilor art. 33 cod. civ. atunci când se dovedește prin acte scrise sau prin martori lipsa sau pierderea registrelor de stare civilă, în acest caz, căsătoriile, nașterile și încetările din viață se vor putea dovedi, atât prin registre și înscrisuri de ale tatălui și ale mamei încetați din viață, cât și prin martori ;

Că față de dispozițiunile acestui text rezultă că în speță Tribunalul, întrucât constată că intimatele au făcut dovada distrugerii registrelor de stare civilă, au putut să se înte-

meieze pe depozițiile martorilor pentru a stabili căsătoria mamei intimaților cu Ion Enescu, fără ca prin aceasta să violeze dispozițiunile art. 33 cod. civ., și nici dispozițiunile art. 160 pr. civ., pentru că chiar dacă anterior instanța în lipsa dovezii pierderii registrelor de stare civilă, obligase pe intimate a face dovada căsătoriei în chestiune cu acte de stare civilă, ea a fost în drept atunci când s'a făcut dovada pierderii registrelor de stare civilă, să revină asupra primei sale dispozițiuni, care contrar afirmațiunii din motivul de casare nu atinge fondul discuției și avea numai un caracter preparator ;

Că în ce privește extrasul de căsătorie pe care, recurenții susțin că l-au produs în apel pentru a învedera că registrele de stare civilă existau și că, deci proba cu martori nu era admisibilă, el a putut fi înlăturat și neținut în seamă de către Curtea de fond, atât pentru că era o probă produsă prin nesocotirea dispozițiilor art. 35 al. d. din legea accelerării judecăților, cât și pentru că însăși recurenții nu l-au pus în discuție înaintea instanței ;

Considerând că instanța neținând seama de menționatul extras și aceasta în mod întemeiat, este de prisos a se discuta dacă el putea sau nu să fie un element pentru stabilirea filiațiunii intimaților și deci, ultimele susțineri ale motivului I de casare cuprinzând afirmațiuni deduse din un act, care în mod legal nu este dobândit cauzei, devin prin aceasta neîntemeiate ;

Văzând motivul II de casare tras din :

Exces de putere și denaturare.

Considerând că constatările pe care le face instanța de fond ca Dumitra Preotul Ștefan este una și aceeași persoană cu Anica autoarea intimatelor, cum și că ea a cedat și că era soră cu def. Rădița Cristofor, le întemeiază pe interpretarea probelor legii admise și administrate în cauză ;

Că această interpretare și constatările deduse din ea, fiind de atributul suveran al instanțelor de fond, devine neîntemeiată imputarea de exces de putere ce i se aduce în această privință prin motivul II de casare ;

Că dacă instanța de fond pe lângă constatarea pe care o face cu privire la faptele de mai sus și care nu este atacată pentru denaturare, adaugă că stabilirea lor ar fi fost fără importanță, cum și că recurenții nu ar fi contrazis depozițiile martorilor pe care le-a interpretat pentru a ajunge la acea constatare, ambele aceste adaosuri de considerente nu sunt esențiale, pentru că soluțiunea se poate menține și fără ele, și, deci, este fără interes a se examina imputarea de exces de putere și denaturare, din moment ce ea nu este adusă în contra constatării de mai sus, ci în contra unui adaos de considerente ce sunt de prisos. Că deci devenind neîntemeiat motivul 2 de casare, recursul cată a fi respins ca atare.

Pentru aceste motive, respinge.

INALTA CURTE DE CASATIE ȘI JUSTITIE S. II

Audiența dola 7 Martie 1927

Președinția D-lui Matei Balș, consilier

Nicolae Cupcenco cu Ministerul Public

CONTESTAȚIE PENALĂ.—CALE EXTRAORDINARĂ DE ATAC.—ADMINISTEREA EI CHIAZ IN LIPSA UNUI TEXT EXPRES CARE SĂ O PREVEDĂ.

CONTESTAȚIE PENALĂ.—ACT DE PROCEDURĂ.—NULITATE.—CÂND POATE FI INVOCATĂ PE CALEA CONTESTAȚIEI.

1. Cu toate că în materie penală, contestația nu este prevăzută în mod expres de lege, totuși este admisă ca o cale extraordinară de retractare a hotărârilor definitive, cale de care poate uza acela care vede executându-se contra sa, o sentință penală, rămasă definitivă, dar la a cărei pronunțare nu a fost citat conform legei, și al cărei obiect îl constituie anularea acestei sentințe, anulare întemeiată pe nulitatea unui act de procedură, ori pe un motiv de prescripție sau de autoritate de lucru judecat.

2. Nulitatea unui act de procedură care a precedat hotărârea dată în apel și care se execută, se poate invoca atât pe calea recursului în Casație cât și pe calea contestațiunii la executare, în acest din urmă caz însă numai sub condițiunea ca cel în drept să fi fost pus în imposibilitate de a uza de calea recursului.

No. 1050. — Admis recursul făcut de către Nicolae Cupcenco în contra sentinței Trib. Bălți cu no. 1058/1926 în proces cu Ministerul Public.

Curtea deliberând,

Asupra recursului introdus de Nicolae Cupcenco, în contra sentinței Tribunalului Bălți, No. 1058 din 1926, prin care i s'a respins ca inadmisibilă contestațiunea făcută la executarea mandatului de arestare emis în baza sentinței condamnatorii a aceluiaș Tribunal, No. 58 din 1926;

Având în vedere că, pentru a ajunge la această soluțiune, instanța de fond după ce mai întâiu stabilește principial inadmisibilitatea contestațiunilor, întrucât principiile procedurii penale ruse nu recunosc în contestațiune o cale extraordinară de retractare a hotărârilor definitive, găsește că și sub raportul principiilor din procedura penală română, contestațiunea recurentului este inadmisibilă, întrucât motivul său purtând asupra nulității hotărârii condamnatorii, nulitate bazată pe faptul că la termenul judecării opozițiunii asupra căreia s'a pronunțat zisa hotărâre, procedura nu ar fi fost bine și valabil îndeplinită față de el, — trebuia invocat pe calea recursului în casare, lucru pe care nefăcându-l, nu-l mai poate face pe calea contestațiunii;

Considerând că, în virtutea normelor edictate de procedura penală română, astfel cum au fost dezvoltate de jurisprudență — norme a căror aplicațiune a fost extinsă și în Basarabia prin decretul-lege No. 1750 din 1919 — contestațiunea, deși nu este prevăzută în mod expres de lege, totuși este admisă ca o cale extraordinară de retractare a hotărârilor definitive, cale de care poate uza acela care vede executându-se contra sa, o sentință penală, rămasă definitivă, dar la a cărei pronunțare nu a fost citat conform legei, și al cărei obiect îl constituie anularea acestei sentințe, anulare întemeiată pe nulitatea unui act de procedură, ori pe un motiv de prescripție sau de autoritate de lucru judecat;

Considerând că în conformitate cu principiile procedurii penale române, nulitatea unui act de procedură care a precedat hotărârea dată în apel și care se execută, se poate invoca atât pe calea recursului în Casație, cât și pe calea contestațiunii la executare, sub condițiunea însă — în acest ultim caz — ca cel în drept să fi fost pus în imposibilitate de a uza de calea recursului;

Că așa fiind, și cum în speță este constatată că procedura nu a fost îndeplinită față de recurent la termenul fixat pentru judecarea opozițiunii sale, când s'a și pronunțat hotărârea condamnatorie, care de altfel — după cum rezultă din lucrările dosarului, nici nu i-a fost comunicată, pentru a putea uza de calea recursului în Casație, — urmează că singura cale ce-i rămăsese deschisă recurentului pentru a discuta validitatea hotărârii condamnatorii, era contestațiunea; că astfel, din acest punct de vedere instanța de fond greșit a respins ca inadmisibilă zisa contestațiune, și prin consecință hotărârea sa fiind casabilă, recursul urmează a se admite, trimițându-se cauza aceleiași instanțe, pentru ca în conformitate cu dispozițiunile art. 54 din legea organică a acestei Inalte Curți, să procedeze la o nouă judecare.

Pentru aceste motive, căsează.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI S. I

Audiența dela 9 Decembrie 1927

Președinția D-lui N. N. Gane, consilier

Marcu Coțap cu Friederich Carol Bartsch și Ministerul de Finance

SUPUS INAMIC. — ACT DE VINDERE-CUMPĂRARE. — ANULARE — COMPETINȚA PRIMULUI PREȘEDINTE AL TRIBUNALULUI. — DACĂ E MENȚINUTĂ SUB LEGEA DELA 13 Iunie 1923. — ART. 4 DIN LEGEA DELA 22 DECEMBRIE 1926.

Legea de la 13 Iunie 1923 excluzând dispozițiunile art. 4 al legii de la 22 Decembrie 1916, urmează că dispozițiunile acestei din urmă legi sunt abrogate implicit, astfel că în urma legii de la 13 Iunie 1923 primul președinte al Tribunalului nu mai are căderea de a se pronunța asupra anulării actelor făcute de foștii supuși inamici.

No. Admis apelul făcut de Marcu Coțap în contra ordonanței no. 278/1927 a Primului Președinte al Trib. Iași S. I în proces cu Frederic Carol Bartsch și Ministerul de Finance,

S'au ascultat d-nii avocați C. Simionescu pentru apelant, N. Lateș pentru Fréveric Carol Bartsch și R. D. Ionescu pentru Ministerul de Finance,

Curtea,

Asupra apelurilor făcute de către Marcu Coțap, Avram Benjaminovici, Eugen Herovanu și N. V. Ștefăniu, acești doi din urmă a lichidatori ai Fabricii de bere Zimbru, în potriva ordonanței Nr. 278/1926 a Primului Președinte al Trib. Iași S. I-a, apeluri făcute prin petițiunile înreg. la Nr. 386/1926 și 436/1926 reținute și conexe înaintea Secției I-a a acestei Curți prin Jurnalul Nr. 592 din 5 Martie 1926;

Având în vedere că prin ordonanța ce se apelează, Primul Președinte al Trib. Iași, pe temeiul art. 10 din legea de la

12 Iunie 1923 a declarat nul ca fiind făcut de un supus al unui stat fost inamic, actul de vindere-cumpărare prin care supusul german Fred. Carol Bartsch vinde lui M. Cațap și A. Beniaminovici, imobilul său din Iași Str. Niciman Nr. 1, declară pus sub sechestru acest bun și respinge ca inadmisibilă cererea reconvențională introdusă de M. Cațap și A. Beniaminovici.

În cursul instanței de anulare, cumpărătorii introduc o cerere reconvențională cerând a fi obligat sechestrul administrator la plata sumei de 100.000 lei reprezentând valoarea îmbunătățirilor făcute de dânsii imobilului și 16.000 lei restituirea prețului plătit și a li se recunoaște un drept de retențiune a imobilului până la plata acestor sumi, pretențiuni ce au fost respinse prin sentința apelată, prin care s'a declarat totodată nulă vânzarea intervenită între Bartsch și M. Cațap și A. Beniaminovici, după cum s'a arătat mai sus.

Considerând că în urma intrării României în războiu prin decretul-lege din 15 August 1916 ratificat prin legea din 22 Dec. 1916, au fost declarate nule orice operațiuni juridice încheiate cu supușii statelor inamice, iar prin art. 4 legea a organizat o procedură urgentă pentru constatarea acestei nulități dând în competența Prezidentului tribunalului dreptul de a o pronunța printr'o ordonanță dată în camera de consiliu.

Considerând însă că posterior, legea de la 13 Iunie 1923, statornicind procedura de lichidare a averilor supușilor foști inamici cuprinde și dispoziții privitoare la actele de înstrăinare ale acestora și anume prin articolul său 10, le declară, nule deplin drept și neopozabile Statului, dând în schimb puțința fostului supus inamic și aceluia ce ar pretinde drepturi într'o avere ce se lichidează, de a și le valorifica pe calea unei contestații la lichidare.

Considerând așa dar, că sistemul acestei din urmă legi este diferit de acel al legii de la 22 Decembrie 1916 nu numai prin aceea că nu mai prevede nici o procedură premergătoare pentru anularea actelor fostului supus inamic dar și fiindcă, declarând nule de plin drept și neopozabile Statului actele fostului supus inamic, face inutilă o instanță prealabilă pentru declararea nulității acestor acte, față de Stat, instanță ce a devenit inutilă, după noua lege, atât pentru supusul fost inamic, cât și pentru cei de al treilea, cari au de valorificat drepturi în averea supusă lichidării, din moment ce li s'a organizat în acest scop calea contestațiunii la lichidare.

Că, mai mult chiar, dispozițiunile art. 4 din legea de la 22 Dec. 1916 nu se pot aplica concomitent cu dispozițiunile legii de la 13 Iunie 1923, căci s'ar schimba procedura independentă a lichidării statornicită de actuala lege făcând-o să atârne de un alt litigiu relativ la validitatea actelor făcute de fostul supus inamic.

Că așa dar legea de la 13 Iunie 1923 excluzând dispozițiile art. 4 al legii de la 22 Dec. 1916, urmează că dispozițiunile acestei din urmă legi sunt abrogate implicit prin legea de la 13 Iunie 1923 potrivit și art. 43 al aceștia.

Având în vedere că după punerea în aplicare a legii de la 13 Iunie 1923 și anume la 7 Iulie același an s'a cerut de către Primul Procuror al T. Ib. Iași anularea actului de vânzare intervenit între Frederich Carol Bartsch și apelanți, că această cerere a fost reținută de Primul Prezident al Tribunalului potrivit legii de la 22 Dec. 1916 și judecată de dânsul, sau de judecătorul ce-l înlocuia, în camera de Consiliu, potrivit aceleiași legi, că prin urmare întrucât nu a intervenit nici o dispoziție a instanței astfel sezizată care să schimbe procedura de judecată urmează că și hotărîrea apelată s'a pronunțat conform procedurii aceleiași legi deși este intitulată sentință, dar a fost dată tot în camera de

consiliu de către judecătorul ce este presupus că înlocuia pe Primul Prezident.

Că însă, de oarece în urma legii de la 13 Iunie 1923, Primul Prezident al Tribunalului nu mai avea căderea de a se pronunța conform art. 4 din legea de la 22 Dec. 1916, asupra anulării actelor făcute de foștii supuși inamici, apelul de față este întemeiat din acest punct de vedere.

Că așa dar, apelul de față urmează a fi admis și a se reforma ordonanța Nr. 278/1926 a Primului Prezident al Trib. Iași, iar dosarul a fi înaintat Ministerului de Finanțe, Oficiul de lichidare a averii supușilor foști inamici.

Pentru aceste motive, redactate de D-1 Consilier M. Possa, în neunire cu concluziunile D-lui Procuror, admite apelul.

Semnați: *N. N. Gane, M. Trandafirescu, M. Possa.*

TRIBUNALUL TREI SCAUNE S. I

Audiența dela 29 Noembrie 1927

Președinția D-lui Alexandru Ștefănescu, Prim-Președinte

Armin Cupferstich cu Elena General Costescu și alții

AVOCAT.—REDACTAREA UNUI ACT DE NOTARIAT.— ONORARIU.—
DACĂ SE CUVINE ȘI CÂND ACTUL NU SI-A MAI PRODUS EFEC-
TELE ÎNTRE PĂRȚI.

Oficiul unui avocat care a redactat un act de notariat în care sunt interesate două părți sau mai multe, având ca substrat cunoștințele sale juridice, urmează că onorariul pentru acest oficiu îi se cuvine chiar dacă acel act nu-și mai produce efectele din cauze impu-
tabile părților.

Astfel împrejurarea de a se fi supus de părți perfectarea convențiunii unei condițiuni sau termen este opozabilă numai părților nu și avocatului care a redactat actul, afară numai dacă între avocat și partea căreia i-a făcut actul nu a existat convenție contrară în această privință.

No. 1174/1925/17, Admisă în parte acțiunea intentată Armin Cupferstich în proces cu Elena General Costescu, Maria și Lila Costescu Tribunalul,

Cu privire la prezenta acțiune civilă;

Având în vedere concluziunile părților, cuprinsul actelor și depozițiile martorilor:

Considerând că rezultă, prezentând procesul în fapt, că avocatul Armin Cupferstich din orașul Sft. Gheorghe a acționat în Justiție la 8 Aprilie 1925 pe Elena General Costescu, Maria și Lila Costescu, domiciliante în București, Str. Lascăr Catargiu No. 12 pentru a fi obligate a-i da suma de 160.000 lei. Această sumă reprezintă onorariul său de avocat, redactor al actului de vânzare-cumpărare, contract ce ar fi intervenit între părțile din proces, ca cumpărătoare ale moșiei Bodoc-Olteni, Județul Trei Scaune și vânzătorii Boer Olivier, Sofia B. Olivier, Boer Arpad și alți, proprietarii moșiei. Prețul 424 mii franci elvețieni, sau 16 milioane lei.

Având în vedere că acțiunea are două capete de cerere; primul cuprinde 80.000 lei, sumă ce se pretinde a fi onorariul pentru redactarea și cheltuelile actului provizoriu, conceptul, și al doilea cuprinde 80.000 lei pentru redactarea actului final, definitiv;

Având în vedere că reprezentantul părței părâte la între-

batea pusă din oficiu de tribunal, pentru lămurirea situației de fapt, dacă recunoaște ca Armin Cupferstic și-a prestat serviciile de avocat redactor al actului, și pent.u pârâte, a răspuns afirmativ ;

Considerând că chiar dacă nu ar fi recunoscut aceasta, și încă din motivul invocat pentru respingerea acțiunii că achitarea onorariului cerut a fost în funcție de traducerea în fapt a cumpărării, rezultă că reclamantul a lucrat și pentru cumpărătoare în ce privește redactarea actului ; acest argument prezentat de pârâte, cum se va vedea, cuprinde, implicit, recunoașterea din partele a serviciilor prestate și lor de reclamant prin redactarea actului ;

Având în vedere că s'a combătut acțiunea pe următoarele motive

În speță este vorba de un proiect de cumpărare, iar nu de o vânzare-cumpărare definitivă. Rezultă aceasta din scrisoarea cu data de 19 Ianuarie 1925 trimisă pârâtelor de reclamant prin care li se cere acestora să intabuleze actul și să anunțe Administrația Financiară în 15 zile — scrisoarea nu prevede de când începe acest termen —, spre a nu se expune la o amendă fiscală. Se cere în același timp prin scrisoare plata sumei de 160 mii lei, onorariul său. Această scrisoare — susține reprezentantul pârâtelor — conține o amenințare față de cumpărătoare, în sensul că reclamantul știind că este vorba de un proiect de vânzare, ca să-i dea caracterul definitiv — căci numai astfel avea drept la onorar — îi cere părții pârâte să intabuleze actul la cartea funduară, sub sancțiunea penală ;

Că s'a mai combătut acțiunea pe baza art. 6 din contract din care rezultă că cumpărătoarele intră în posesia moșiei numai după achitarea primei rate din preț și suportă de la această dată toate sarcinile. Nu s'a achitat vr'o rată, așa că convenția nu a fost tradusă în fapt nici odată, deci nici sarcina plății onorariului avocatului redactor al actului nu poate fi pretinsă ;

Considerând că primul motiv bazat pe scrisoarea trimisă de reclamant pârâtelor nu este întemeiat. În acea scrisoare avocatul Cupferstic încunoștințează pe cumpărătoare de oarecare îndatoriri rezultate din legile și dispozițiile atunci în vigoare în Ardeal, în privința timbrului, punându-le în vedere și sancțiunea neîndeplinirii acestor îndatoriri. Această scrisoare, din modul cum este redactată nu cuprinde nici o amenințare față de pârâte. Neîntemeiat, acest motiv urmează să fie respins ;

Al doilea motiv de combatere a acțiunii.

Considerând că oficiul unui avocat care a redactat un act de notariat în care sunt interesate două părți sau mai multe, are ca substrat pregătirea sa profesională, cunoștințele sale juridice. Acest oficiu îi dă drept la renumerația sa, la onorariul său ;

Considerând că acest onorar i se cuvine independent de faptul că convențiunea constată prin actul notarial ce a redactat își produce efectele de drept și de fapt față de părțile contractante, efecte imputabile părților ;

Considerând că împrejurarea de a se fi supus de părți perfectarea convențiunei unei condiții sau termen este opozabilă numai părților nu și celui care redactează actul, act care este un simplu instrument probatoriu, la contractele consensuale, al convențiunei. Această împrejurare este pentru avocatul, redactor al actului, res inter alios ;

Considerând că spre a fi această împrejurare opozabilă și avocatului, redactor al actului scris, cu privire la onorariul său, trebuie să rezulte din convenția părților, adică din convenția dintre avocat și partea sau părțile contractante, fie în mod expres, fie tacit. În acest din urmă caz instanța are să deducă aceasta din certe împrejurări pe care cel ce, pretinde onorariul are a le stabili, a le evidenția ;

Considerând că în speță o asemenea convenție asupra opozabilității față de reclamantul Cupferstic a perfectării convenției de vânzare după normele arătate de art. 6 din contract, nu există. Ne existând, urmează a se aplica principiile de mai sus ;

Considerând că aceste principii concordă atât cu principiile mandatului salariat cu care, într'un sistem, se aseamnă oficiul avocatului față de clienții săi, cât și cu principiile locațiunei de serviciu cu care redactarea unui act notarial pare a se asemena mai mult ;

Că astfel fiind, argumentul cumpărătoarelor pârâte că ne mai având loc vânzarea, nu mai subzistă nici obligația de a plăti pe avocatul care a întocmit actul, fiind neîntemeiat, câtă a fi respins ;

Că în ceea ce privește obiecțiunea care s'ar putea formula, sprijinită pe declarația martorului, Carol Cremp, că reclamantul fiind consilierul juridic al vânzătorilor, ar fi lucrat și pentru vânzători, urmând prin urmare ca acțiunea să fie îndreptată în contra acestora, iar nu în contra cumpărătoarelor, instanța urmează, față de această obiecțiune să decidă că este neîntemeiată. Din art. 8 al contractului rezultă că toate impozitele, taxe și spese care se ivesc din acest contract, le suportă cumpărătoarele. Oți sfera noțiunei „spese” în lumea de afaceri cuprinde și pe aceea a cheltuelilor cu plata avocatului care întocmește actul ;

Că ceea ce urmează a se examina este cuantumul onorariului.

Considerând că atunci când este a se stabili onorariul ce se cuvine unui avocat, redactorul unui act de notariat, deferițele ciorne și concepte care intervin între părți până la definitivarea convențiunei, în cursul tratărilor, ciorne și concepte care de obicei constată căderea de acord a părților asupra a onora din condițiile cerute de lege pentru acea convențiune ce este în curs de tratare, cunoscute în lumea afacerilor sub numele de acte provizorii, trebuiesc considerate ca făcând un tot cu actul final, definitiv, iar nu ca fiind acte separate. De aci urmează că onorariul este a se stabili avându-se în vedere actul definitiv, iar nu și pentru conceptul care a avut loc între părți în timpul tratărilor. Aceste concepte pot fi mai multe ;

Că nu este în discuțiune chestiunea a se ști dacă se cuvine sau nu vr'un onorar avocatului al cărui rol s'a mărginit la redactarea numai a conceptului ;

Că astfel prezentându-se chestiunea, primul cap de cerere al reclamantului Armin Cupferstic, pentru suma de 80.000 lei, ce pretinde că ar reprezenta onorariul său pentru redactarea actului provizoriu, trebuie respins ca nefondat ;

Având în vedere că la dosar s'a prezentat numai contractul de vânzare-cumpărare, care cuprinde toate elementele cerute de lege : pe lângă capacitatea părților, dar și consimțământul necesar, obiect determinat și preț determinat ;

Având în vedere că pentru un act de vânzare al cărui preț este de 16 milioane lei, onorariul fixat de tarif este de 64.000 lei, care este a se fixa, în lipsă de convenție contrară că plusul de 16.000 lei cerut, deși se pretinde că reprezintă cheltuelile cu transportul și altele, dar nefiind dovedite, nu se pot avea în vedere, instanța neavând elemente de apreciere spre a fixa suma acestor cheltueli ;

Că, prin urmare, suma ce este a se răspunde de pârâte în mod solidat este aceea de 64.000 lei reclamantului Cupferstic Asupra cheltuelilor de judecată, tribunalul prin apreciere le fixează la 4000 lei.

Pentru aceste motive, admite în parte.

Semnat : Alex. Ștefănescu.